

Anulu IV.

N^{ro} 7.

Fóia basericésca.

Organu

pentru cultur'a religioasa a clerului si a
poporului.

Redigeata de

Dr. Alesandru V. Gram'a.

10 Aprilu 1886.

Cuprinsulu:

Invetiamentulu primariu si religiunea in Europ'a. — Unu ortodocsu despre sant'a Unire. — Laudele Santului Paulu. — Istori'a Mariei Egiptenei. — Revist'a basericésca.

Apare in 10 si 25 st. n. a fia-carei luni.

Pretiulu pre unu anu 3 fl. v. a.

Blasiu, 1886.

Tipograff'a Seminariului gr.-cat. in Blasiu.

Invetiamentul primariu si religiunea in Europ'a.

Fie'a cea mai betrana a bisericeii, Franci'a cea frumoasa a pornitu de unu tempu in coce si inaintéza cu pasi repedi pre calea' cea periculosa a irreligiositatei, pre care de cându e lumea nu s'a fericitu nice unu poporu. Dovada despre acést'a este legea pentru instructiunea primaria, ce in dfele aceste s'a primitu si decatra senatulu francesu. Spiritulu legei acesteia intregi tientesce in acoló, cá se caseze si nimicésca pre incetulu totu sentiulu religiosu in poporulu francesu. Multi au speratu, cá legea acést'a blasfema, desi a fostu primita in cas'a deputatiloru francesi, totusi nu va fi primita si in senatu. Senatulu pretotindene este de comunu unu factoru conservatoru, care domolesce foculu celu mare, ce se nasce câte odata in capetele deputatiloru. Astu-feliu multi speráu, cá senatulu francesu, deca in altele a fostu prea condescendentu facia cu cas'a deputatiloru, totusi in un'a cestiune atâtu de afundu taiatoria, cum este instructiunea primaria si reportulu ei facia cu religiunea, se va reculege, si va dá un'a proba, cá elu nu consta din capete tinere si neprevedietorie, ci din capete deja albite de betranetie, cari fiendu mai aproape de mormentu suntu mai in stare a pretiuf poterea si insemnatatea religiunei mai cu sema in instructiunea tinerímei. Toti acestia inse s'au insielatu amaru, căce senatulu a primitu legeá acést'a fora Domnedieu. Si nice nu e mirare. Guvernulu actualu francesu, ce in privinti'a religiunei este in unu contrastu atâtu de mare facia cu poporulu, pre care-lu guvernéza, a sciutu reformá senatulu astu-feliu, câtu de presente i secundéza in tóte atacurile asupr'a religiunei.

In faci'a unui atare atacu indreptatu in contr'a religiunei la prim'a natiune in Europ'a, este consultu a aruncá una privire preste relatiunea religiunei facia cu invetiamentul primariu in celelalte state ale Europei. Una atare privire este de folosu si pentru nu pucini din inteligentii nostrii, cari punu pre invetiamentul religiunei seau nice unu pindu, seau numai unu pindu tare neinsemnatu si basatu pre motive tare de diosu si ordinare. Din privirea acést'a se va vedé, cá in conscienti'a Europei intregi, cu singur'a esceptiune a guvernului jacobinu francesu, sta inca susu macsim'a, cá invetiamentul primariu trebuie se fia penetratu de religiune.

Ce atinge relatiunea religiunei facia cu invetiamentul primariu, statele din Europ'a se potu impartí in trei categorie. In categori'a antaia suntu statele, in cari intre scola si religiune esiste una aliantia intima. In categori'a a dou'a suntu statele, in cari relatiunea acést'a este mai multu seau mai pucinu modificata dupa principiile numite liberali. In categori'a a trei'a, in

care singuru Franci'a are nenorocirea de a fi, ar' veni statele, in cari scol'a este cu totulu inimica religiunei.

Mirare! In categori'a antaia suntu mai cu sema statele protestante. Intre aceste vinu mai antaiu statele nordice, Danemare'a, Svedi'a si Norvegi'a, in cari in tote trei programulu scolariu contine studiulu obligatoriu alu religiunei; ma autoritatle basericesci au votu decisivu in comisiunile scolastice, éra in Svedi'a si Norvegi'a episcopii au si dreptulu de inspectiune. In Rusi'a asemenea religiunea este studiu obligatu. In Spani'a si Portugali'a religiunea si istori'a biblica suntu in fruntea instructiunei primarie. In Bavari'a asemenea studiulu religiunei este studiu obligatu in tote scolele primari si se propune pretotindene de catra paroculu localu. Totu asemenea in Sacsoni'a. In Wirttemberg'a tote scolele primare suntu confesionali, si cá atari cátu se pote mai amice religiunei. In Romani'a este prescisu catechismulu in tote scolele primari. In Ungari'a scolele in cea mai mare parte suntu confesionali, éra in cele de statu studiulu religiunei este studiu obligatu.

De aci se vede, cá in tote statele aceste scolele primari suntu confesionali in fapta, desi nu tote porta atributulu acest'a.

Urméza categori'a stateloru acelor'a, in cari legislatiunea este mai multu seau mai pucinu molipsita de principiile numite liberali. Intre aceste vine mai antaiu Austri'a. Aci scolele suntu de statu. Inse articululu antaiu alu legei scolare dice: „scol'a are de scopu a asecurá tinerimei instructiunea religiosu-morala“. Éra fostulu ministru de instructiune, baronulu Conrad Eybesfeld s'a esprimat in parlamentulu din Vien'a, cá in scol'a poporala se se practiseze fric'a de Domnedieu si iubirea deapropelui. In urma prin un'a lege votata in 1883 caracterulu religiosu alu scolei primare s'a precisatu inca si mai tare. In Itali'a dupa legea scolaria din 1859 instructiunea primaria cuprinde in prim'a linia instructiunea in religiune. Adevratu, cá una lege mai noua din 1877 nu voiesce se scia nemic'a de religiune in scolele primarie. Inse prin unu decretu regescu emanatu dupa consultarea consiliului de statu se prescrie, cá ce atinge religiunea, pentru tota Itali'a are valore legea din 1859. In Elveti'a legea federala proclama scol'a primaria de neconfesionala, va se dica, la care potu amblá copii de ori ce confesiune. Cu tote aceste chiaru si in cantonele cele mai radicale religiunea este studiu obligatu si scol'a e departe de a fi vatr'a ateismului cá in Franci'a dupa legea acést'a noua. In Prusi'a, unde de mai bine de unu deceniu domnesce lupt'a intre statu si baserica, studiulu religiunei nu a fostu nice odata esilatu din scola. In Angli'a relatiunile scolastice suntu tare incurcate. Cu tote aceste chiaru si aici nice in scolele subventionate de statu, cari suntu cele mai radicali, religiunea nu este eschisa dintre obiectele de invetiamentu, si toti scolarii suntu obligati a o invetiá, cu singur'a esceptiune a acelor'a, a caroru parinti declara in scrisu, cá nu voiescu, cá copiii loru se fia instruati si in religiune. In Belgi'a guvernulu actualu catolicu a facutu multu pentru instruc-

tiunea religioasă în școlile primare. În Holandii legea din 1879 prescrie între altele, că scopul școlii populare este, că se crească pe copii în exercitiul tuturor virtuților creștine. Mai chiar și în statele unite din Americă nu sta lucrul așa rău ca în Franța. Ce e dreptu aici în școlile de stat nu se propune nicăieri religioasă. Inse pentru acele prelegeri se începu totu de a un'ă cu un'ă rugățiune și un'ă lectură mică din Sant'ă Scriptură.

Singuru mizer'ă Franța trebuie să sufere Jacobinismul guvernului de astăzi, care în loc de catechismu a introdusu așa numit'ă morală civilă, și că și Vandalii a curățitu școlile de ori și ee imagini sacre, mai și de cartile, în cari mai ocure numele lui Domnedieu. Mai că nu cumva Domnedieu se mai între ver odată în școlă, a eschisu preotimea cu totul delă invetiamentu.

Cu tote aceste este totuși de miratu, că nice în una țară în Europă nu este atâtă credința, ca în Franța. Pote că D-dieu, chiar fiindu-că în țară această frumoasă pericolul caderei delă credința este mai mare ca aie, revarsa și darul său în mesura mai mare ca prin alte locuri, căce D-dieu însuși dice, că *unde a abundatu pecatul, acolo a supraabundatu darul*.

Din cauză această preste scurtu timpu vomu aduce și noi unu studiu asupra vieții religioase din capital'ă țării acesteia, care viața de securu pe cetitorii noștri i va implé de uimire, inse totu odată se voru poté și edifică în ea și voru primii și impulsu pentru a produce și la noi una asemenea viață.

Unu ortodocsu despre sant'ă Unire.

S'ă dîsu de repetite ori în colonele acestui organu, cumcă numai Românii celi iubitori de adeveru, ci chiar și strainii recunosc, cumcă sant'ă Unire pentru Romani preste totu a fostu delă colonizarea lor în țările aceste și până în dînu de astăzi evenimentulu celu mai însemnatu pentru progresulu lor culturalu. Cu tote aceste de câte ori nu suntemu siliti a audii, cum ortodocșii întiepeniti în unu confesionalismu secu se încerca mai multu cu armele batujocorei deca nu a negă, atunci celu pucinu a micșoră meritulu acest'ă incontestabilu alu santei Uniri pentru natiunea română? Și totuși deca amu voi totu de a un'ă se li răspundem, nu ar' fi lipsa, se alergam la barbati de ai noștri, ci amu poté alergă chiaru la apretiarile barbatilor ortodocșii, caror'ă adevेरulu istoricu li este mai pre susu decătu confesionalismulu celu orbu grecescu. Un'ă atare apretiare a unui barbatu ortodocsu luminatu, instruitu, cultu și iubitoriu de adeveru lasam se urmeze cu ast'ă ocaziune în colonele organului nostru. Barbatululu acest'ă este D. G. Obedenaru primu secretariu alu legățiunei române la Rom'ă, rapitu țării și natiunei sale prin un'ă morte prea tempuriu.

Éta ce dice D. Obedenaru despre sânt'a Unire:

„Frumósa misicãre a fostu *Unirea Romaniloru!* De ne ar fí lipsitu acestu actu insemnatu noi n'amu avé in diu'a de astádi o mai mare cultura, decâtu Bulgarii. Si chiaru cine scie! . . Mai inainte de unire, nu se invetiá la scoli decâtu numai a cetí, a scrie si a face socoteli. Pre lenga acést'a se invetiáu de rostu psalmii, céslovulu si psaltihí'a. Tóta invetiatur'a Romaniloru se margineá numai la atât'a. Nici o idee despre geografie, matematica, istorie, scientie exacte, filosofie. Unirea se implinesce, si se trimitu tineri Romani la Rom'a, la Colegiulu Propagandei. Acolo ei au invetiatu, nu a deveni catolici, (fiendu-cã eráu deja) *ci a deveni Romani. Ei se renascu cá Latini!* Monumentele, cartile, manuscriptele, limb'a italiana, chiaru a vulgului i invetia, cà ei apartínu unei rase superioare, si cà ar' poté se-si cultive limb'a totu asia cá Italienii, mai bine decâtu Rusii si decâtu Bulgarii. Fora Unirea acést'a, noi n'amu avé nice pre Sincai, nice pre P. Maioru, nice pleiad'a ace'a de barbati devotati, de apostoli ai Romanismului. Uniatii au fostu, cari ne au datu cele de antaiu carti didactice nationale. Sincai a deschisu ochii tuturoru Romaniloru; inse, deca ar fí remasu in satulu seu, deca ar fí remasu *pravoslavnicu*, elu n'ar fí invetiatu decâtu a trage clopotele cu o voce nasala, *more graecorum*. Sincai s'a formatu numai la Rom'a. Deca Uniatii nu ne deschideáu ochii si noue, cá se potemu priví civilisatiunea latina, póte cà amu fí fostu si inghititi din partea Rusiei. Kiev este antidopulu Romei. Turcésca-se unu Românu, deca i place; inse totu se recunósca marele rolu ce a jucatu *Unirea* la renasterea nationalitatii românesti. — Iata ce gândescu eu . . “¹⁾).

Laudele Santului Paulu.

IV.

Motto: »Cã in Christosu suntu ascunsi toti tesaurii
»scientieloru«.

Cãndu S. Paulu a fostu acusatu inaintea lui Festu, cà tulbura linistea poporului, atunci pasi S. Paulu inaintea lui cu pasi securi, sf se aperà cu atât'a potere si elocintia, câtu Festu i strigà cu voce tare: *ai nebunitu Paule! studiulu celu multu te face nebunu!* Da ai nebunitu Paule! i strigà Festu celu absorbitu cu totul de scepticismulu grecescu. Paulu inaintea lui Festu erã nebunu, pentru-cã din sufletulu lui Paulu vorbeá una scientia inalta, inse transformata si clarificata de adevverulu eternu alu religiunei crestine, pre care filosofii panteceului celi desperati cá Festu nu poteáu se-lu intieléga. Sferele, in cari se inverteá scienti'a Santului Paulu, eráu atâtu de inalte facia cu cugetarea cea de tote dílele, si totu odata atâtu de luminate de revelatiune, câtu filosofii epicurei de clasa lui Festu poteáu ce e dreptu se-le intielega

¹⁾ Cuventele aceste suntu luate din una epistola a D-lui Obedenariu publicata in una enciclica a Esc. Sale Archiepiscopului de Bucuresci.

cu mintea, inse nu si cu inim'a, cã la intielegerea loru nu se potu inaltia decãtu aceea, despre cari dŕce Mantuitoriulu: *Fericiti suntu cei curati cu inim'a!* Filosofŕa Santului Paulu, care este totu odata si filosofŕa bisericeii, este una radia a frumsetiei divine, carea din cealalta lume se scobora in sufletulu nostru si-lu impresora cu un'a lumina atãtu de placuta si poternica, incãtu insusi ochiulu lui D-dieu se desfatãza in ea. Cum se se pota apropiã de ea unu sufletu cã alui Festu legatu cu totulu de cele pamentesci, trecutorie, si vile? Cã ore cãndu lui Moise din rugu striga D-dieu tuturoru celoru ce se apropia de ea: *Deslãga mai antãiu curelele incaltiamentaloru tale, cã loculu, pre care-le calci, santu este!* Èta pentru-ce a strigatu Festu Santului Paulu: *ai nebnitu Paule, studiulu celu multu te face nebnunu!* Noi inse, cari audimu astãdi in tote dilele cetinduse in s. biserica intieleptiunea si filosofŕa cea mai pre susu de fire a Santului Paulu, noi chiaru din contra nu facemu cã Festu, ci noi nu-lu potemu admirã destulu, cãndu cã unu torente esu din gur'a lui misteriele religiunei, careia ne inchinamu noi. — Se vedemu dara, ce este S. Paulu cã filosofu.

Fuimus Trojes, fuit Illium, dŕcemu noi astãdi despre nenumerate sisteme, combinatiuni si deductiuni filosofice, ce au trecut prin lume de atunci, decãndu mintea omenesca a inceputu a cugetã asupr'a sa si asupr'a lumii ce ne incungiura. *Fuimus Trojes, fuit Illium*, dŕcemu noi despre ele astãdi, fiendu-cã ne uitãmu la ele numai cã la nesce ruine, ce de abiẽ s'au potutu conservã prin negur'a temporiloru pana la noi, cã se ne pota aretã, cã au retacitu si ele ore cãndu prin lume, cã cometii pre ceriu. *Fuimus Trojes, fuit Illium*, dŕcemu noi, cãndu mai multu numai din curiositate le mai privimu cãte odata, fora cã se primimu dela ele alta invetiatura, decãtu, cã ne mai areta si ele adeverulu acel'a tristu, cum tote trecu si se petrecu in lume, si nemicu lumescu nu este statornicu, cã si cum insusi ele ni ar strigã: *sic transit gloria mundi!* Cãndu cometii se areta pre ceriulu noptei, privirile tuturoru suntu indreptate asupr'a loru, si eli absorbu tota atentiunea nostra. Inse ce se vedi! aspectulu durãza numai cãtuva tempu, cometulu scade totu mai tare, si in urma dispare, fora se scimu unde, si fora se se mai reintorca, cã inca pana astãdi nu e constatatu nice despre unulu, cã dora s'ar mai fi reintorsu ver odata. Cometii cugetarei suntu tote sistemele filosofiloru, ce au retacitu ore cãndu pre ast'a lume, cometi, ce au legatu de eli pre unu tempu scurtu atentiunea omului, si dupa ace'a au disparutu, fora se scimu unde, si fora cã se se mai reintorca, si in loculu loru au venitu altele, cã si pre acele se le ajunga aceasi sorte. Ventulu sufla in continuu, inse in continuu si schimba directiunea. Venturile cugetarei suntu tote sistemele filosofiloru, ce in cotinuu se clatina si legana din direptiune in direptiune, era omulu se porta de ele cãndu in un'a parte, cãndu in alt'a cã naiariulu de venturile marei. Si ore pentru-ce anomal'ã acẽst'a? Tote in Inme suntu la loculu loru, tote suntu la cas'a loru, tote si au cursnlu loru, numai cugetarea omenesca este mai multu

peregrina. *Sorele si a cunoscutu apusulu seu*, dŕce psalmistulu imperatu, numai cugetarea omenésca de sine nu-si cunosce, precumu se cuvine, nice resaritulu nice apusulu, cându totusi nu sorele, ori câtu de frumosu este elu, ci mintea omului este facuta dupa tipulu si ascemenarea lui D-dieu?

Unu pictoru classicu voindu a depinge pre protoparintele nostru Adamu dupa scoterea lui din Paradisu, l'a depinsu intru una astu-feliu de pusetiune, câtu toti cei ce-lu vedeáu cuprinsi si petrinsi de una jele adenca lacrimáu si fora voia. Si in ce a statu pusetiunea acést'a? Tabloulu ne representa unu omu retacindu in un'a tiera straina, unde tote i suntu necunoscute. Trasurile fechiei lui tote areta, cà elu nu scie unde se afla, si incatrâu se merge. Cu manile cérca, cu ochii cauta, cu mintea cugeta, ce e cu elu, unde este, si unde se scape, cà inainte nu scie incatrâu, si indereptu nu scie de unde. Desperarea l'a cuprinsu totu de susu pana diosu, éra elu legatu in catenele ei, confusu si tristu pana in fondulu inimei, se pare cà striga ceva totu mereu, câtu toti privitorii se intréba suspinandu de mi'a lui, óre ce striga, si fora voia cadiendu ochii loru dedesuptulu tipului, vedu acoló cuvintele: *unde esti! unde esti!* si atunci numai decátu scie unulu fia-care, ce striga retacindu Adamu celu intristatu; atunci i-se pare uuui fia-caruia, cá si cum ar' audí din tipu unu viersu plangutoriu, ce se tangué strigandu: *unde esti, unde esti, Salvatoriulu meu?* Tipulu este forte pateticu, elu petrunde pre ori ce privitoriu, inse nu numai pentru coloritulu lui celu tristu, ce ne sfasia inim'a, ci pentru-cà in Adamu celu retacitoriu este personificatu genulu omenescu intregu, si dorerile si lacrimele lui Adamu suntu dorerile si lacrimele nostre, si laolalta cu elu strigamu si noi, si cu noi genulu omenescu intregu: *Unde esti, unde esti Salvatoriulu meu?* Retacire in cele mai multe privintie este dupa scoterea din Paradisu tota filosofi'a omenésca, ea cérca dupa adeverulu celu eternu, inse totu retacindu din un'a sfera a cugetarei in alt'a, fora cá se-lu pota aflá deplinu nicaíri, si in confusiunea acést'a ea semtiesce bine, cà are lipsa de conducatoriu, si cá si Adamu striga si ea totu mereu dupa conducatoriulu acest'a: *unde esti, unde esti!* Acuma i-se oferesce unu sistemu cá conducatoiu, acum altulu, si pre rendu tote o insiela, o incurca totu mai tare, si o ducu in locuri totu mai necunoscute, cà tote suntu numai aparitiuni efemere, ce stralucescu unu minutu, si apoi se ascundu pentru totu de a un'a.

In facia acestor'a se ne puncmu noi intrebarea, óre ce pote fi caus'a, de éta mai 2000 de ani au sboratu deja preste scrierile S-tului Paulu, preste filosofi'a lui cea profunda si inalta totu de odata, si ele suntu si astádi chiaru asia de noue, chiaru asia de atragatorie cá si la inceputu pentru toti cei curati la inima. Nice tempulu n'a lasatu pre ele urma, nice folosulu aloru 50 de generatiuni nu le a invecitu. Inim'a cea curata crestina trasare de un'a bucurie si de unu deliciu cerescu, cându strabate in ideile cele frumoase ale S-tului Paulu din scrierile lui. Cine va cetí epistol'a lui catra Romani, Corinteni si Galateni, fora cá se nu fia incantatu si astádi, cá si crestinii

cei de antaiu de ceriulu si orisoulu celu frumosu, ce i-se desfasiaura inaintea ochiloru? Cá unu viu intre morminte si oseminte morte stá astadi filosoff'a lui Paulu intre tote celelalte sisteme, ce si au facutu cursulu. Unde vomu poté noi aflá caus'a anomaliei acesteia?

Óre se fia asia greu a o aflá, încátu se trebuimu a alergá cá inimicii credintii la ipotese si presumtiuni cari de cari mai curiose pentru a esplicá unu lucru atátu de usioru? Noi scimu, cá precum omulu este trecutoriu si de vietia scurta, asia si tote lucrurile lui, si cumcá numai D-dieu si adeverulu lui este fora capetu, pre care nice tempulu, nice vechimea, nice nemic'a nu-lu imbetranesce, nu-lu strica, nice nu-lu nimicesce, precum si dce S. Scriptura: „tote aceste cá unu vestimentu se voru invechl tu inse acelasi esti, si anii tei nu se voru impuciná“. — Se aplicámu acum norm'a acést'a atátu de simpla la filosoff'a S-tului Paulu. 2000 de ani nu au lasatu nice una urma pre ea. 2000 de ani nice nu o a invechitu, nice nu o au imbetranitu, 2000 de ani suntu pentru ea cá un'a dî, precându altele au imbetranitu in tineretie, si au incaruntítu in copilaria. Cine nu va dce, cá trebue, se fie ceva divinu in ea? ceva divinu si neperitoriu, căce altumintrule de multu s'ar fi mutatu si ea in cintirimulu filosofiloru unde se afla celelalte. Cine vediendu-o nu va dce cu imperatulu Faraonu: *degetulu lui D-dieu este aci?* Da! Nu filosoff'a unui omu o avem noi in scrierile Santului Paulu inaintea ochiloru, ci invetiatur'a cea mai pre susu de fire alui D-dieu, care din veacu este ascunsa, si care ni o a descoperitu noue. Acést'a este ce admirámu noi in S. Paulu, si despre care pre dreptulu potemu dce: cá nu ea duréza contra tempului, ci tempulu duréza in contr'a ei. Inse S. Paulu invetiatur'a acést'a o a patrunsu si espusu cá nimene altula intre moritori, din care causa insusi D-dieu l'a numitu vasulu celu alesu. Minte sa cea agera si patrundietoria, diliginti'a si pacienti'a sa cea de fieru, eruditiunea lui cea vasta, tote le a folositu, nu cá se construésca sisteme, la cari se aiba tempulu ce stricá, si omenimea ce uitá, ci cá se petrunda totu mai adencu in invetiatur'a cea descoperita de D-dieu, si carea pana atunci si angeriloru le a fostu ascunsa si nevediuta, invetiatar'a ace'a descoperita de D-dieu, pre care SS. Parinti o numescu'st filosofia *κατ' ἐξοχήν*, in invetiatur'a ace'a, despre care dce S. Augustinu, cá deca din copilaria si pana la adenci betranetie cu unu ingeniu cu multu mai mare cá alui, cu unu ingeniu angerescu, si cu una diliginti'a, ce trece preste tota intipuirea, numai cu ea s'ar ocupá, totusi nu ar poté dce, cá a strabatutu nice baremu preste supra-facia. Invetiatur'a acést'a, filosoff'a acést'a d-dieésca este care a imprimatu scrieriloru S-tului Paulu sigilulu neperirei, sigilulu eternitateri, si carea face, cá se fia purure noue, si cá din poterea loru atragatoria se nu-si pierda nemic'a. Invetiatur'a acést'a, filosoff'a acést'a d-dieésca este ace'a, ce a contrastu celoru 2000 de ani, si va mai contrastá inca la de 2000 de ori 2000 de ani, cá sorele, lun'a si stelele se voru stinge, inse ea nu va perí nice odata. Se invetie toti filosofii, cari se ocupa cu deslegarea problemelor

lumei acesteia, se invetie toti dela S. Paulu, pre care de siguru, cà nice unulu nu-lu intrece cu geniulu, cà tota cugetarea loru este desierta, pulvere si fumu, ce le imprascia ventulu, deca cugetarea loru nu sbora pre aripele invetiaturei d-dieesci descoperite, cà deca fora de acést'a se inaltia prea susu, atunci totu de a una cade, si deca se scobora prea diosu, atunci nu se mai pote redicá. Astu-feliu este S. Paulu cá *filosofu*. Nu a scrisu elu ace'a, ce a aflatu insusi cugetandu cá si altii, intiepletiune si filosofía omenésca. Ci ce'a ce a descoperitu D-dieu, ace'a s'a silitu elu a strabate si a patrunde totu mai adencu, precum insusi dtee: „*cà nu intru intiepletiune trupésca, ci intru darulu lui D-dieu am petrecutu in lume, care areta mirésm'a cunoscintiei sale prin noi in totu loculu, cà ce amu luatulu dela Domnulu, ace'a am datu voue*“. Si prin acést'a a devenitu elu pentru noi filosofulu filosofiloru, si invetiatulu invetiatiloru.

Acést'a inse in unu barbatu asia mare cá S. Paulu nu este de ajunsu. *Scientia inflat*, este unu adagiu, care dorere! printre moritori tare desu si probéza tristulu seu adeveru, cându conformu naturei ar trebui se fia chiaru din contra: *scientia humiliat*, pentrucà in urma a scí multu, nu insémna altu-ceva nemica, decátu a cunosce mai bine ce'a ce lipsesce cunoscintiei omenesci, si a vedé, câtu este de mare departarea intre noi si intre Domnedieu, intre scienti'a nostra si intre scienti'a lui. Din care causa dtee S. Chrisostomu, cà a inaintá in scientia nu insemnéza altu ceva decátu a invetiá a-si cunosce pucinetatea sa si marimea lui D-dieu. Scienti'a fora umilintia a causatu in lume totu de a un'a de nenumerate ori mai multa stricatiune cá ignorantia cea mai crassa, cà de nenumerate ori este mai bine a traf in ignorantia si in umilintia, decátu in scienti'a cea mai inalta si in superbia. — Cumu ni se presenta noue acumu S. Paulu din punctulu acest'a de vedere? Cum a sciutu elu impreună virtutea cea inalta a scientiei cu umilintia?

Cātu de mare este chiamarea la darulu Apostoliei le a aretatu Mantuitoriulu Apostoliloru sei, de câte ori numai i s'a datu ocaziune. Eli aveau se predice in lume tainele lui Domnedieu; eli aveáu se instrueze lumea in intiepletiunea lui D-dieu in misteriu, pre care nimenea dintre principii lumei acesteia nu o au cunoscutu; eli aveáu se reinoiésca, asia dîcundu se creeze lumea din nou, din care causa i si numesce D-dieu: *sarea pamentului si lumin'a lumei*. Unde pote se fia un'a chiamare mai inalta cá acést'a? Coronele regiloru, togele eruditiloru, laurii eroiloru suntu numai umbra facia cu darulu Apostoliei Si pre lenga tote aceste voidu Mantuitoriulu a le aretá, cà tota chiamarea acést'a, si tota scienti'a, ce o au capetatu eli dela D-dieu, cá se o anuntie in lume, fora de umilintia nu folosesce nemic'a, le a dîsu: *amínu, amínu dîcu voue, de nu veti fi cá pruncii, nu veti intrá intru imperat'a ceriuriloru*“. Si óre care dintre Apostoli a trebuitu se esceleze mai multu in virtutea umilintiei? De siguru cà acel'a, care a escelatu si cu scienti'a, acela, care cu scienti'a, cu talentululu si cu agerimea i a intrecutu pre toti celilalti, si care pentru

ace'a s'a si numitu: *vasulu alegerei*. Vasulu celu alesu alu scientiei a trebuitu se fia si vasulu celu alesu alu umilintiei. Apostolulu celu mare pentru scientia a trebuitu se fie si Apostolulu celu micu pentru umilintia. Paulu celu ce luminá pamentulu cu predicatiunea sa, a trebuitu se se faca cá unu copilu, ce nu-si cunosce drépt'a si steng'a. — Bine scieá S. nostru Apostolu de o parte, cá nice unulu dintre Apostoli, nu este asia obligatu la umilintia cá elu, si cá nice unuia nu-i costa umilinti'a atât'a ostenéla cá lui, din care cauza si dce despre sine: „*datumis'a imbolditoriu angerulu satenei, cá se me lovésca preste facia, cá se nu me inaltiu*“. Si in adeveru, cá precátu de tare l'a inaltiatu pre elu scienti'a cea mai pre susu de fire, ce elu o a patrunsu mai adencu cá toti celilati apostoli, pre atât'a de tare s'a scoboritu pre sine prin umilintia, asia cátu potemu dce, cá elu cu inaltimea scientiei petreceá intre angeri, cheruvimi, si serafimi, éra cu profundimea umilintiei petreceá intre copiii celi sugatori. Care dintre Apostoli l'a intrecutu pre elu cu scienti'a, si care a fostu mai demnu de Apostolia cá elu? Si elu totusi dce despre sine: „*eu celu mai micu între Apostoli, care nu sum demnu a me chiamá Apostolu*“. Care din Apostoli a fostu chiamatu prin minune asia estraordinaria la darulu Apostoliei cá Paulu? Si totusi elu se numesce pre sine *abortivu si nascutu fora de tempu între celilalti Apostoli*. Care dintre Apostoli a ostenitu asia multu pentru Evangeliu cá S. Paulu? Si totusi elu se numesce pre sine *lepadatura între celilalti*. Care dintre celilalti Apostoli s'a portatu cu mai multa intie-
leptiune cá Paulu? Si totusi elu se numesce pre sene *nebumu*, cându odata a fostu silitu de frati se se laude. Care dintre apostoli a dusu vietia mai santa si mai nemaculata cá S. Paulu? Si totusi elu se numesce pre sine numai *celu mai micu între santi*, ci *peccatosulu celu de antaiu*. Care dintre Apostoli in urma a fostu mai cumulatu cu daruri de tota specia, de tota clasa, si de totu genulu cá S. Paulu? Si totusi dce despre sine, *cá deca me voiu laudá, atunci numai intru nepotintiele miele me voiu laudá*. O Paule! Deca te aru imitá pre tene toti eruditii, filosofii si invetatii in umilintia, atunci eli in adeveru aru fi sarea pamentului si lumin'a lumii, precum ai fostu tu! si nu de multe ori sarcina insupportabila pentru altii, unu monstru imbracatu in vesmentu de mire.

Scienti'a si umilinti'a nu suntu inse destule in unu filosofu. Un'a imagine perfecta a Mantuitoriului lumii trebue se fia filosofulu in tote virtutile, si in cele mai neinsemnate, deca voiesce se-si ajunga idealulu seu. Unu Santu alu bisericeii ni eneréza in scrierile sale, cum tota vietii'a lui a fostu inspirata numai de doue idei, de ide'a inaintarei in scientia, inse totu odata si in perfectiunea vietiei. Atátu scienti'a, cátu si bunetatea inimei lui si sanctitatea vietiei atrageáu atentiunea toturoru, ce-lu cunosceáu, inse a nice unuia asia tare, si cu putere asia mare, cá a unui teneru, care voieá cu totu pretiulu se imiteze intru tote vietii'a Santului. Odata tinerului i veni cugetulu, cá numai deca va studiá si elu cartile si opurile cele multe ale Santului, atunci

si elu va poté fi asemenea lui si in scientia si in vietia. Cugetulu acest'a i se parù tare nimeritu, si se si puse numai dectu se-lu realizeze. Capulu lui amblá acum in continuu din carti in carti, din opuri in opuri, studiá dñu'a si noptea, fora cá se se ingrigésca de nemicu alt'a, asia câtu i fierbeá capulu de cetitulu celu multa. In scientia inaintá, ce e dreptu, in continuu, inse vietí'a nu-i erá cu nemicu mai buna cá mai inainte. D-dieu voi inse atunci, cá se se intemple ceva cu elu, ce-lu aduse la calea cea adeverata. Elu bine vedeá, cá in scientia inaintéza in continuu, inse nu si in bunetatea vietiei, si pana atunci totusi nu erá asemenea Santului, pre care voiá se-lu imitéze. Pentru ace'a pandi ocasiunea, cându Santulu nu fù acasa, se virí in chill'a lui, si incepù a frundiari prin càrtile celea multe ale Santului, dora decumva va poté aflá undeva, ce trebue se faca, cá se pota si cu vietí'a se-lu imiteze. Càrtile treceáu un'a dupa alt'a prin mân'a lui, éra elu cu un'a incordare extra-ordinaria cercá prin tote, si nu aflá nicairi ace'a ce cautá. Atunci din intemplare intrá Santulu in casa, si-lu vediù atátu de cufundatu in cercare si cautare dupa ceva si-lu intrebá dupa caus'a ei. Tenerulu i respunse atunci: éta decându totu cautu, si nu potu aflá, cé trebue se facu, cá se potu fi asemenea tie, nunumai in scientia, ci si in vietia. Atunci Santulu suridindu i puse man'á pre umeru, si cá si cum ar fi voitu a dñce: unu lucru asia usioru, si nu-lu poti aflá! uitanduse cu blandetia in ochii lui, i dñce in unu tonu plinu de securitate: *fili mi, imitare Christum et sufficit.* — Da *imitare Christum et sufficit!* pentru-cá in Christosu au fostu ascunsi toti tesaurii scientieloru, inse totu odata elu a fostu si exemplariulu celu mai perfectu de virtute, cá si care nice ceriulu, nice pamentulu nu pote aretá unu alu doile, si celu ce voiesce se fia baremu pe departe asemenea lui, acél'a nunumai in scientia ci si in vietia trebue se-lu imiteze, deca voiesce, cá sufletulu lui se fia baremu un'a imagine debila a Mantuitoriului lumiei, cá acést'a este chiamarea nostra, cá se ne transformamu in continuu, pentru-cá totu mai tare. se ne apropiamu de elu. Cu câtu mai tare este obligatu la acést'a unu Apostolu, si inca unu Apostolu alu lumiei cá S. Paulu? Deca elu cu scientí'a i a intreputu pre toti celilalti Apostoli, si prin acést'a se oglindá in elu icon'a Mantuitoriului mai multa cá in toti celilalti Apostoli, óre atunci fost'a elu si in vietia unu alter Christus desi infinitu departe de elu. In scrierile S-tului Paulu cá unu echo a resunatu inca odata in lume scientí'a cea mai pre susu de fire a Mantuitoriului. Ore fost'a si vietí'a lui baremu unu reflexu alu vietiei lui, ca imaginea lui Christosu, ce trebue se o represente toti invetiatií numai atunci este perfecta? O ce tema grea si abundanta ni se presinta noue acum inaintea ochiloru! A cercá vertuti in Paulu, cându elu ne orbesce cu splendorea virtutiloru lui. A cercá iubire in acél'a, care consumatu de flacar'a ei dñce: *tote le consideru cá un'u nemic'a, numai cá se dobandesceu pre Christosu*, a cercá zelu in Apstolulu lumiei, pacientia in martiru, blandetie in celu ce s'a facutu tote, judeiloru cá unu judeu, eliniloru cá unu

elinu, numai că pre toti se-i dobandéscă. Insași conscienți'a nostra crestina ne dîce, cîndu voimu se ne apucamu de lucrulu acest'a: misere omule au ce voiesci? Au voiesci a cautá sórele cu lumin'a? Cîndu rostesci tu cuventulu Paulu, atunci óre nu ti-se pare, că si cum cortegiulu toturoru virtutiloru imbracate in vesmentu de serbatoria cu ramu verde in mana, semnulu triumfului, aru trece pre dinaintea ta, si te ar' pune in uimire cu frumseti'a loru? Nice limb'a nostra nu este in stare, nice scurtimea tempului nu ni concede se desfasiuramu pre rendu tote virtutle marelui Apostolu, că se potemu aretá, cum a imitatu elu pre Fiulu lui D-dieu nunumai in scientia, ci si in vietia, că astu-feliu se fia, precumu insusi a dîsu: adeveratulu prototipu alu toturoru pana la capetulu lumei. Este destulu pentru ori si cine a amintí numai atát'a, că imaginea Mantuitoriului asia i a fostu inaintea ochiloru in toti pasii vietiei sale, nevointi'a lui de a se straformá pre sine insusi in ace'a imagine a fostu asia de mare, cátu s'a identificatu pre sine insusi cu Mantuitoriulu dîcundu: *„éram acum traiescu, inse nu eu, ci traiescu Christosu in mine“*, si cu acést'a a ajunsu idealulu celu mai inaltu alu unui filosofu.

La scientia suntemu si noi toti chiamati, si inca la regin'a toturoru scientieloru, la scienti'a, acarei obiectu este insusi D-dieu. Scimu cum ne amenintia D-dieu, *fienducá ai lepadatu scienti'a, si eu te voiu lepadá pre tine, cá se nu preotiesci mie“*. Inse óre imitat'amu noi deplinu pre S. Paulu? Se meditamu pucinu asemenandune pre noi cu elu, si vomu vedé, cátu de departe suntemu noi de elu din vin'a nostra, si atunci se ne propunemu, că pre venitoriu lu vomu avé totu de a un'a inaintea ochiloru.

Deci D-ne D-dieulu meu! Din mii si nenumarati ne ai alesu pre noi, că prin noi cuventulu teu celu adeveratu se se anuntie poporului teu. Din mii si nenumarati ne ai alesu pre noi, că noi cuventulu teu celu adeveratu se-lu cunoscemu mai adencu si mai cu de a meruntulu, si se strabatemu mai afundu in misteriele tale cele necuprinse. Căti suntu D-ne cei ce ar voi se fia in loculu nostru. Si noi totusi pote nice pre departe nu amu corespunsu unei chiamari atátu de inalte. Inca câteva dîle si corulu angerescu cu marele Apostolu alu gentiloru se va bucurá pentru invierea fiului teu, éram eu cãntandu spre trecutul meu cum me voiu poté bucurá, vediendu in elu atâte goletati, cari nu le mai potiu implé. Inse totusi cu tine voiescu se mancu pascile aceste, pote cele din urma in vietia mea, si fiendu-cá sciu, că indurarea ta nu cunosce margini, si nu respingi pre nice unulu, care se intorece cu lacrimi in ochi, te rogu, primesce inim'a mea cea umilita si infranta de parere de reu, că éta ti promitu, că in starea acést'a trista nu me voru mai aflá alte Pasci, de le voiu mai ajunge. Aminu.

Istori'a Mariei Egiptenei.

Intre midilocele mantuirei unulu mai principalu este penitinti'a. La penitentia suntemu obligati in totu tempulu. Sant'a Scriptura dîce, cumcă

de siepte ori in di cade si dreptulu. Déca si dreptulu in continuu se contaminéza cu pecate, atunci ce voru dfee alti omeni comuni si debili? De aci inse de sine urnéza, cá deca in un'a atare mesura suntemu sierbitori pecatului, atunci in continuu trebuie se facemu si penitintia, care este midiloculu celu mai bunu spre a ni poté procurá iertarea pecatelor si recastigarea gratiei pierdute prin ele.

Câti omeni suntu inse, cari se se supuna la penitintia de buna voe, fora de ceva mandatu specialu? Multi, forte multi omeni spre propria loru ruina amena penitinti'a depre un'a di pre alt'a. Mam'a cea buna, baserie'a, bine a cunoscutu debilitatea acést'a a nostra. Din care cauza a defiptu unu tempu anumitu de penitintia pentru toti credintiosii, si cu multa intieptiune a dispusu, cá tempulu acest'a se se repetiésca in unulu fia-care anu. Si tempulu acest'a este postulu paresemiloru, care pentru ace'a se si numesce: *tempulu de penitintia κατ' ἐξοχήν.* In tempulu acest'a li aduce baserie'a aminte la toti credintiosii, cumcà suntu pecatosi, si cá atari obligati la penitintia, deca voescu se nu-si pericliteze mantuirea eterna. Ma nu numai atât'a, ci baserie'a in tempulu acest'a si vine in ajutoriu credintiosiloru sei cu tote midilocale, de cari pote dispune, cá astu-feliu unulu fia-care se pota satisface obligatiunei celei atâtu de grele a penitintiei. Totu ritulu, tote ceremoniele, tote prescisele sale si le a acomodatu in tempulu acest'a sacru baserie'a astu-feliu, câtu un'a fia-care se fia in stare seau a escitá seau a nutrí sentiulu de penitintia.

Unele din prescisele aceste le amu amintitu inca in anulu primu alu organului acestuia. De asta data ne vomu ocupá cu altulu, si inca cu celu mai drastic. Si acest'a este prescisu, cá in Joi'a seau Dominec'a a cincii'a din postu se se cetésca in locu de sinacsariu istori'a cea instructiva a Mariei Egiptenei. Cine cunosce istori'a acést'a cu tote amenuntele ei cele frapante, cum este ea descrisa la capetulu Triodului, inse de alta parte nu cunosee spiritulu presciseloru basericesci din postulu mare, precumu si impregiurarile, intre cari si defectele poporului, la care s'a nascutu ritulu orientalu, acel'a de securu si va pune intrebarea, cumcà ce folosu potu se aiba credintiosii din un'a istoria cá acést'a, pre care nimene nu o pote cetí in publicu forá de a nu rosi si a nu vetamá pre la noi modesti'a celoru mai multi ascultatori? Si totusi deca vomu considerá lucrulu mai afundu ne vomu convinge, cá intre anumite impregiurári, — cari spre onorea nostra fia dísu, la poporulu nostru nu esistu —, cetirea publica a istoriei acesteia si a avutu caus'a sa.

Natur'a omenésca preste totu la tote poporele este in urm'a pecatului stramosiescu tare aplicata la pecate si vitie. Cu tote aceste inse psiholog'fa poporeloru ni arata evidentu, cá poporele se deosebescu de olalta chiaru si in privinti'a vitielor dominante de ele. Unu poporu este mai aplicatu la unu vitiu, altulu la altu vitiu, si alu treile la unu vitiu cu totulu diversu de celelalte. Precumu se deosebescu poporele de olalta in privinti'a virtutiloru, de

cari suntu capaci, chiaru asia se deosebescu si in privinti'a vitiiloru, la cari suntu aplicate.

Premitiendule aceste, se luamu pucinu la esaminare pre poporulu acel'a, la care s'a nascutu ritulu orientalu alu basericei nostre, căce in caracterulu si in aplicarile lui de securu vomu află motivulu dispusetiunei cu privire la istori'a, ce ne ocupa. Poporulu acest'a este poporulu grecescu, din care cauza ritulu se si numesce: *ritu grecescu*.

Acum este cunoscutu, că nice unu poporu, din căte ni areta anticitatea, nu a fostu asia dedatu si aplicatu la vitiulu necuratiei, că poporulu celu grecescu. Chiaru nice cându poporulu acest'a a ajunsu la celu mai inaltu gradu de cultura, nunumai că nu s'a potutu smulge din bratiile necuratiei, dara inca chiaru din contra vitiulu acest'a uritu chiaru in epoc'a acést'a a luat u elu dimensiunile cele mai mari. Ma atunci a produsu vitiulu acest'a la Greci abnormitati inforatorie, cu totulu necunoscute la alte popore, precum pederasti'a si altele. Scrietorii Romani se plangu amaru, că decându poporulu celu sanetosu si castu Romanu si a insusitu cultur'a grecésca prin contactulu cu Grecii, de atunci a suptu in sine si tote vitiele cele urite ale necuratiei grecesci. Este ceva tare dorerosu a vedé pre tempurile imperatiloru in Rom'a necurati'a cea mai scandalosa la poporulu acel'a, din sinulu caruia au fostu esitu vestalele si femei cá Lucreti'a si Virgini'a.

Mai târdiu inse dupa-ce centrulu grecescu din Aten'a si apoi din Alexandri'a s'a straplantatu la Constantinopolu, necurati'a a mai capetatu si caracterulu bizantinu si s'a prefacutu in unu desfrú din cele mai nerusinate, din căte ni le areta istori'a.

Vitiulu acest'a alu necuratiei, vitiu nationalu grecescu, a datu ansa religiunei crestine, dupace a prinsu redecini intre Greci, că se-si intrebuintieze tota puterea si tote midilocele sale, că se-lu smulga din viet'i'a loru. Acést'a pote se o veda omulu destulu de desu in ritulu celu grecescu. Mai totu de a un'a, cându in cantarile si rogatiunile nostre este vorb'a despre peccatele cele multe, cu cari se contaminéza omulu, in prim'a linia se amintesce peccatulu necuratiei, desi la poporulu nostru nu este nice pre departe asia inradacinatu cá la Greci. Amintimu numai rogatiunea deslegarei de postu, in care preotulu se numesce pre sene: *curvariú*.

In urm'a acestor'a a fostu pentru Greci unu lucru tare consecentu, că in tempulu celu de penitintia alu paresemiloru credintiosiloru Greci se li-se cetésca istori'a cea pentru eli atátu de instructiva a Mariei Egiptenei. Că cine a fostu Mari'a Egiptén'a? Una persona cufundata in modulu celu mai scandalosu in vitiulu necuratiei, asia dñeuudu unu tipu classicu alu necuratiei celei grecesci. Si totusi person'a acést'a, in care cá in nice un'a alt'a si vedeáu Grecii intrupatu vitiulu loru celu uritu, cu darulu lui Domnedieu a facutu una atare penitentiá, cătu a meritatu a fi primita in catalogulu Santiloru. Ma Andreiu din Cret'a autoriulu celu minunatu de canone, a facutu si unu

canonu de penitintia in onorea ei. Ce impulsu minunatu la penitintia pentru peccatele necuratiei, cu cari mai multu cá cu ori cari altele eráu mangiti Grecii, poteá se le dee loru istori'a femeii acesteia? Din caus'a acést'a s'a dispusu, cá in un'a di anumita din paresimi se li se cetésca Greciloru istori'a acést'a a Mariei din Egiptu. Din istori'a acést'a poteáu eli se veda, cumcá cu darulu lui Domnedieu prin penitintia se potu desbracă chiaru si de vitiulu acest'a, atátu de inradacinatu intre eli.

Deca inse pentru Greci dispusetiunea acést'a este la locul ei, fiendcá este aplicata caracterului si aplicariloru dintre eli, se nasce intrebarea, cá ore este ea la locul ei si pentru alte popore de ritulu orientalu, si in specie pentru poporulu romanescu? Suntemu cu totu respectulu facia cu person'a Santei, care cu ajutorinlu lui Domnedieu din una minune a peccatulu a devenitu una minune a virtutei. Poporulu nostru inse nu suferé nice pre departe de vitiulu necuratiei cá si Grecii, poporulu nostru este multu mai castu, multu mai modestu si mai pudicu, decátu cá se aiba lipsa se i-se cetésca publice una istoria atátu de drastica cá a Mariei Egiptenei. Din care cauza nice nu credemu, cá se mai cetesce astádi publice prin baserici prin cele mai multe locuri. Si noi credemu, cá nice nu ar' fi consultu se se cetésca. Modesti'a si pudiciti'a prea multor'a s'ar' vetemá prea tare, si inca chiaru in baserica. Ce a fostu pentru Greci bunu si salutariu, ace'a nu este totu de a un'a si pentru Romani. Grecii nu rosieáu audiendu istori'a acést'a, precându noi rosinu. Poporulu grecescu i erá spre folosu, precându celui romanescu pote se-i fia spre stricatiune. Omenii privati inse, cari spre nutrire penitintiei seau din alte motive binecuentate, voiescu se o cetésca, o potu face acést'a si de ací in coló. Cetirea publica in baserici inse noue nu ni se pare a fi la locu pentru poporulu nostru. In editiunile cele romanesci ale Triodulu de pana acumu s'a tiparitu la capetu istori'a Mariei Egiptenei. Nu scimu tipariseva si in editiunea cea noua cu litere latine. Parerea nostra ar fi, cá din Triodu se se omite cu totul, cá astu-feliu se remana numai unu bunu alu literatiloru de profesiune, nu inse si alu poporulu.

Revist'a basericésca.

Rom'a. Nu de multu doi archeologi vestiti germani, anume Grimm si Gregorovius autoriulu opului celu celebru intitulatu: istori'a Romei, au protestatu in contr'a destruerii atátoru monumente archeologice din Rom'a prin guvernulu italianu si municipalitatea cetatei Rom'a. Numai in dilele trecute amu amintitu si noi despre demolarea basericei celei frumose numita: Ara coeli, ce are se se intemple, pentru a asiediá acoló statu'a lui Victoru Emanuelu. Cáce guvernulu italianu se cugeta, cá e erou, deca nimicesce ori ce umbra a crestinismulu. Sindiculu Romei in una epistola adresata catra diariulu anglesu Morning Post se încérca fora succesu a respunde la protestulu acest'a. Inusi foile italiene inimice basericei recunoscú, cá acús'a e grea si responsulu sindiculu nemultiimitoriu. Si cum se nu fia grea? Prin alte state se speséza milioane din budgetulu statulu pentru conservarea edificieloru monumentali.

Guvernulu italianu inse nu da una lira pentru conservarea bisericeii celei frumoase monumentali a Santului Marcu din Veneti'a, pre care o admira toti architectii. Din care cauza Anglesii iubitori de arta s'au vedutu necesitati a formá una societate spre conservarea ei.

Sacra Congregatiune pentru afacerile ritului orientalu a mai numitu unu interprete nou pentru afacerile sale, anume pre professoriulu Marius Ugolini.

Sacra Congregatiune a indicelui cu datulu prim'a Aprile a in scrisu in catalogulu cartiloru oprite opulu francesului Henri des Houx intitulatu: Souvenirs d'un journaliste francais a Rome. Henri des Houx a fostu mai inainte Redactoru alu foiei: Journal de Rome, acarui conduita a fostu reprobata de Sanctitatea Sa. Elu se tiene de tagm'a aceluor pucini, cari ar' voi eli insisi se prescrie Santului Scaunu, cá ce conduita are se observeze in aceste tempuri grele. Din care cauza a si voitu a face opusetiune Santiei Sale, acarui intieptiune, tactu si moderatiune este cunoscuta si pretiuita de tota lumea si in baserica si afora de baserica.

Din bunavointi'a Sanctitateri Sale in Seminariulu grecescu dela Santulu Atanasiu din Rom'a se afla de presente 8 Romani, anume 6 din provinci'a basericesca gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a, 1 din Romani'a si 1 din Macedoni'a. Atátia Romani si din tote tierile inca nu au fostu nice odata in Rom'a. Se vede de aci, cu cáta iubire ne imbracisíeza Santi'a Sa pre noi Romani.

Austro-Ungari'a. Precum amu amintitu, noulu ministru de culte si instructiune din Vien'a Dr. Gautsch a datu o ordinatiune, cá bibliotecele gimnasiali se se curetie de tote cartile stricatiose religiositatei si moralitatei. Din caus'a acésti'a in parlamentu a fostu interpellatu de unu deputatu professoriu cu numele Fusz. Ministrulu a respunsu scurtu inse nimeritu, cumcá nu crede, cá ver unu profesoriu pote se aiba ceva in contr'a la un'a dispusetiune, cá cartile, ce vinu in man'a tinerimei, se nu fia periculose religiositatei si moralitatei.

Totu in parlamentulu din Vien'a in foculu desbaterei bugetului de culte si instructiune, unii deputati din steng'a atingundu cestiumi basericesci au sustienutu nesece pareri atátu de curiose despre unele adeveruri de credintia, cátu mai multi deputati catolici au trebuitu se iae cuventulu pentru a aperia credinti'a bisericeii.

Germani'a. Proiectulu de lege cu privire la modificarea legiloru confessionalu din Mai 1873, pentru cari s'a nascutu conflictulu intre baserica si statu, inca nu a ajunsu in plenulu casei de susu ci se desbate inca totu in comisiune. Prin jurnalistic'a europeana circuléza tare multe faime cu privire la sortea proiectului acestuia. Noi credemu inse, cá intieptiunei Santiei Sale Pap'a Leonu XIII si a guvernului germanu i va succede in urma totusi a pune capetu luptei acesteia sterile pentru statu inse desastrose pentru credintiosii catolici din Germani'a.

In dilele trecute a moritu Dr. Joann Marwitz episcopulu din Culm in Prusi'a in etate de 91 de ani. Cá tineru a luat parte cá ostasiu voluntariu

in resbelulu in contr'a lui Napoleonu, de unde s'a reintorsu morbosu de pieptu, si totusi a ajunsu un'a etate asia rara. Decandu s'a inceputu in Prusi'a lupt'a cea dorerosa a statului in contr'a bisericeii, a trebuitu se suferi si episcopulu acest'a tare multu. De doue ori i s'a secuestratu intregu mobiliariulu si i s'a subtrasu salariulu. Ca nu a fostu inchisu si in temnitia, a avutu se multiamésca numai respectulu de perii lui celi carunti.

Franci'a. Decandu a ajunsu in Franci'a la putere guvernulu actualu atatu de inamicu bisericeii, de atunci in Franci'a se intempla lucruri, ce nu se mai intempla nicairi aire in lume. Se intempla si prin alte parlamente, de cate unu inamicu infocatu alu crestinismului si versa in cate o vorbire tota ur'a asupr'a a totu ce este crestinu. Nice-odata inse nu o a facutu acést'a unu ministru, pana candu a fostu ministru, cace ce'a ce pote face unu simplu membru alu parlamentului, ace'a nu pote si unu membru alu guvernului, care e chiamatu a aperi convictiunea religioasa a cetatianiloru. Goblet ministruulu actualu francesu de culte si instructiune in ur'a sa facia cu totu ce e crestinu nu se mai sentiesce obligatu nice la cuveninti'a acést'a parlamentara. In unu discursu tienutu in lun'a trecuta in cas'a de diosu a condamnatu tota invetiatur'a crestina cu privire la lucru, la vietia si cu privire la morala, si a facutu incercarea desiarta de a o espune ca contraria spiritului modernu si degradatoria pentru libertatea si demnitatea omenésca. Chiaru nice foile republicane nu potu iertá ministrului abaterea acést'a dela cuveninti'a parlamentaria.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu ocaziunea desbaterei proiectului de lege cu privire la immormentarea civila, unu senatoru a propusu, ca se se aduca un'a lege, prin care se concede arderea mortiloru, deca si au exprimat dorinti'a inca in vietia. Si senatul s'a si grabitu in majoritatea sa a primi proiectulu acest'a. Nice motive higienice, nice juridice nu se potu aduce in favorulu arderei si in contr'a immormentarei mortiloru. Si totusi senatul a primitu legea acést'a, numai ca se faca si in daten'a acést'a crestina una spartura.

Dupa-ce clerulu francesu a fostu atata sicanatu si necagitu de guvernulu actualu, Eminentia Sa Cardinalulu Guibert Archiepiscopu de Parisu a asternutu unu memorandu presiedintelui republicei, ca se iee clerulu in aperiare, deora-ce elu de locu nu este inamicu din principiu alu institutiuniloru si formelor de statu republicane. Ma insusi foi republicane ca Journal des Debats se vedu acum necessitate a lua clerulu in aperiare. Se exprima foi'a acesta in unulu din numerii mai recenti, ca republic'a francesu a avutu noroculu de a afla pre tronulu Santulu Pietru unu omu dintre celi mai insemnati, ce ni i areta istoria. Si in adeveru numai intieptiunci Santiei Sale are guvernulu francesu se-i multiamésca, ca in urn'a asupririloru celor multe, ce le indura catoliciei in Franci'a, lucrurile nu au ajunsu mai departe. Guvernulu la acést'a a respunsu in dilele trecute cu ace'a, ca a alungatu pre calugaritie din unu asilu de orfani fundatu in Parisu la 1648 de Santulu Vincentiu de Paula si le a inlocuitu cu persone laice, desi astufeliu intretinerea asilului costa cu 45 de mii de franci mai multu pre anu. 54 de elevi din 65 s'au dusu mai bine cu calugaritiile, decatu se stee in asilu sub un'a inspectiune fora D.dieu.

Proprietarin, editoriu si redactoriu responsabilu : Dr. Alesandru V. Gram'a.

Tipografi'a Seminariului gr.-cat. in Blasiu.